

OGY - A mentelmi jogról tartott előadást Darák, Polt és Handó

Budapest, 2013. május 30., csütörtök (MTI) - A parlamenti képviselők mentelmi jogának szakkérdéseiről tartott előadást Darák Péter, a Kúria elnöke, Polt Péter legfőbb ügyész és Handó Tünde, az Országos Bírósági Hivatal elnöke az Országgyűlés mentelmi bizottságában csütörtökön.

Darák Péter a képviselőket megillető mentelmi jogról szólva kifejtette: a demokratikus társadalom nélkülözhetetlen eleme a közügyek nyilvános megvitatása, hogy a megválasztott képviselők szabadon bírálhassák a közhatalmat, e vonatkozásban a szólásszabadság gyakorlása demokratikus garanciákat nyújt.

A szabályozás tartalmazza, hogy a képviselő nem vonható felelősségre megbízatásának gyakorlása során, azzal összefüggésben közölt tény, vélemény, illetve leadott szavazat miatt sem képviselőségének ideje alatt, sem azt követően.

A főbíró kiemelte, hogy az új szabályozás szerint a mentesség nem vonatkozik egyfelől a képviselők polgári jogi felelősségére, másfelől pedig néhány bűncselekményre, így a közösség elleni izgatásra, a nemzeti jelkép megsértésére, a nemzeti szocialista és kommunista rendszerek bűneinek nyilvános tagadására, és a titoksértés egyes eseteire.

Darák Péter elmondta: a mentelmi jog alkalmazása során a fenti bűncselekményekre alig akad példa, jellemzőek egyfelől a közlekedési bűncselekmények, másfelől pedig a rágalmozás, becsületsértés.

Ezekben a büntetőügyekben az eljáró hatóságoknak a parlament mentelmi bizottságánál kell kezdeményezni az adott ügyre vonatkozóan az érintett képviselő mentelmi jogának felfüggesztését ahhoz, hogy ellene egyáltalán folytathassák a büntetőeljárást.

A polgári jogi felelősségről szólva Darák Péter arra hívta fel a figyelmet: a mentelmi joggal rendelkezők közül a bírák például tisztségükkel összefüggésben nem perelhetők, csakis a munkáltatójuk, felvetődik a kérdés, hogy nem lenne indokolt ezt a megoldást a képviselők esetében is alkalmazni.

A főbíró kitért arra is, hogy a nemzetközi bírói gyakorlatban a képviselőknek több kritikát kell elviselniük, e vonatkozásban fokozott tűrési kötelezettség vonatkozik rájuk, ez azonban a magyar joggyakorlatban "nagyon szűrt" jelenik meg, nincs jelentős különbség a közszereplők és a magánszemélyek ilyen jellegű tűrési kötelezettsége között.

Polt Péter - aki néhány éve könyvet írt a mentelmi jog kérdéseiről - előadásában kiemelte: a szabályozási terület több pontján is nehezen megoldható, vitatott kérdések merülnek fel, például, hogy minden egyes eljárásban a mentelmi bizottsághoz kell-e fordulniuk a bűnüldöző hatóságoknak, vagy bizonyos eseteknél saját hatáskörben dönthetnek úgy, hogy megszüntetik a mentelmi joggal rendelkező ellen az eljárást.

A legfőbb ügyész a jogalkalmazói problémák közé sorolta annak megítélését, hogy mi tartozik a képviselő "megbízatásának gyakorlása során, azzal összefüggésben" elkövetett cselekmények közé, és mi az, ami azon kívül esik. A magyar joggyakorlat meglehetősen szűkítő módon úgy értelmezi, hogy szinte csak a parlament falai között lehet valami a képviselői megbízatással összefüggő, elsősorban a plenáris, vagy bizottsági ülésen elhangzottak, de például egy sajtótájékoztatónál már ez sem egyértelmű, miközben az uniós szervek ugyanezt jóval szélesebben értelmezik és a választókkal való kapcsolattartást is e körben értékelik.

Polt Péter ugyanakkor arra is felhívta a figyelmet: Európa többi országában ismeretlen az a magyar megoldás, hogy a képviselők szabálysértési ügyeire is kiterjed a mentelmi jog.

Handó Tünde elmondta: a bírói hivatal bírák mentelmi ügyeiben jár el. A magánvádas ügyek többnyire a bíró intézkedéseit, eljárását, döntését, kifogásolják, aminek nem ez a megfelelő formája, hanem az adott ügyben benyújtott fellebbezés, ezért az ilyen, bírói mentelmi jog felfüggesztésére irányuló beadványokat elutasítja a hivatal. Ugyanakkor a közvadás ügyekben, ahol az ügyészség kéri a bíró mentelmi jogának felfüggesztését, a hivatal továbbítja a vádhatóság beadványát a köztársasági elnökhöz, aki eleget tesz a kérésnek és utat

nyit a bíró elleni eljárásnak. Tavaly nyolc bíró ellen indult ilyen módon büntetőeljárás.

Ugyanakkor a bírói hivatal vezetője megjegyezte azt is: nem erősíti az igazságszolgáltatásba vetett bizalmat, hogy olyan bíró is ítélezhet, aki ellen büntetőeljárás folyik, akár éppen az igazságszolgáltatás tisztasága elleni bűncselekmény miatt.

A hivatal vezetője elmondta: a mentelmi joggal rendelkezők elleni magánvádas ügyekben gyakran jelent problémát, hogy teljesen alaptalan feljelentések is érkeznek a bíróságra, amely indokolatlan, jogi szempontból értelmezhetetlen ügyekben is kénytelen megkeresni a mentelmi bizottságot. A megoldás az lehet, hogy azokban az esetekben, amikor már a feljelentésből egyértelmű, hogy az nem alkalmas bűncselekmény megállapítására, az eljárást meg kell szüntetni. A mentelmi joggal járó többletvédelem ugyanis nem fordulhat a visszájára: a törvény előtti egyenlőség sérelmét jelentené, ha a nyilvánvalóan alaptalan feljelentések esetén nem lehetne az eljárást a lehető legkorábban megállítani.

A bizottsági ülésen Simon Gábor, a testület szocialista alelnöke felvetette, hogy nemrég Orbán Viktor miniszterelnöknek volt hasonló - nyilvánvalóan minden alapot nélkülöző - mentelmi ügye, ahol a beadvány értelmezhetetlen volt, a bíróság mégis továbbította a parlamenti bizottsághoz az ügyet. Továbbá szóba került az is, hogy a közvélemény gyakran csak arról értesül, ha valakinél felmerült a mentelmi jog felfüggesztésének kérdése, de arról nem, hogy milyen súlyú esetről van szó, illetve van-e bármi alapja a kezdeményezésnek.

A bizottsági ülésen elhangzott, hogy a Kúria büntető kollégiuma május elején adott ki a mentelmi joggal összefüggő állásfoglalást, de ha szükséges jogegységi döntésre is sor kerülhet a kérdésben, a mentelmi jog kérdésköre még pontosításra szorul.

(FOTÓ)

bja \ brl \ bzt \ hgp

MTI 2013. május 30., csütörtök 14:35